

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 3 mars 1903, kl. 5 e. m.

Memorial, angående höjning af tullen å vissa slag af elektriska maskiner.

(1:a A.)

Elektriska maskiner hänföras vid tullbehandling till tulltaxe-rubriken »Maskiner, Redskap och Verktyg eller delar däraf, ej specificerade» och draga följaktligen en tull af 10 procent af värdet.

Öfver införseln af elektriska maskiner saknas statistiska uppgifter för tiden före år 1894, enär desamma dittills varit sammanförda med öfriga maskiner, men från och med sagda år utvisas införseln af följande, från den officiella statistiken hämtade tabell:

år 1894	värde kronor	222,215: —
» 1895	» »	293,176: —
» 1896	» »	315,685: —
» 1897	» »	761,458: —
» 1898	» »	892,750: —
» 1899	» »	1,737,464: —
» 1900	» »	1,157,034: —
» 1901	» »	1,355,791: —

I en vid 1901 års riksdag väckt motion föreslogs, under hänvisning till den växande införseln af elektriska maskiner och den allt svårare

Bih. till Riksd. Prot. 1903. 5 Saml. 1 Afd. 17 Häft. (N:o 22).

konkurrens från utlandet, som den inhemska fabrikationen hade att utvärda, att elektriska maskiner eller delar däraf måtte beläggas med en tull af 20 procent af värdet.

Vid behandlingen inom nämnda Riksdags bevillningsutskott af denna motion ifrågasattes i en af motionären till utskottet ingifven skrift, huruvida icke viktull å elektriska maskiner och delar däraf kunde stadgas; och framställde motionären ett förslag till dylika tullar, hvilka ansåges motsvara omkring 20 procent af värdet.

Bevillningsutskottet fann vid frågans handläggning nödigt att från generaltullstyrelsen erhålla förslag till den förändring i tulltaxan, som, under förutsättning att värdetullen å elektriska maskiner eller delar däraf skulle anses böra utbytas mot viktull, från tullteknisk synpunkt vore riktig och lämplig; och utverkade utskottet fördenskull i vederbörlig ordning befallning till nämnda styrelse att afgifva sådant förslag. I anledning häraf infordrade generaltullstyrelsen utlåtande från packhusinspektionen i Stockholm, som därvid anförde, bland annat, att, med afseende å svårigheten att kunna uppdraga en bestämd gräns mellan elektriska maskiner och fysiska instrumenter, hvilka senare vore belagda med en tull af tio procent af värdet, det torde, om elektriska maskiner och fysiska instrumenter skulle draga sinsemellan olika tull, vara ur tullteknisk synpunkt alldeles nödvändigt att i tulltaxan särskildt upptaga, hvad slags elektriska maskiner, som skulle blifva föremål för den ifrågasatta högre tullbeskattningen, vare sig denna blefve vikt- eller värdetull; och afgaf inspektionen, under förmälan att inspektionen hade skäl antaga, att motionen egentligen afsåge dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer, förslag till tulltaxerubriker, afseende såväl vikt- som värdetullar å nämnda slag af elektriska maskiner. Hvad inspektionen sålunda föreslagit lämnades af generaltullstyrelsen i dess i ämnet afgifna utlåtande utan anmärkning. Likväl uttalade såväl inspektionen som generaltullstyrelsen vissa betänkligheter ur tullteknisk synpunkt, hufvudsakligen mot viktull, men äfven mot höjd värdetull, särskildt med afseende å svårigheten att bestämma, huruvida till tullbehandling angifna maskindelar tillhörde något af nyssnämnda slag af elektriska maskiner eller om de tillsammans utgjorde hel maskin.

Sedan motionären därefter i ytterligare en skrift till utskottet omförmält, att den föreslagna specificeringen: dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer vore lämplig, företog utskottet saken till afgörande och hemställde därvid, att Riksdagen måtte, med afslag å

motionen, besluta, att gällande tullsats för elektriska maskiner eller delar däraf skulle bibehållas oförändrad, hvilken hemställan jämväl af Riksdagen godkändes.

Under innevarande riksdag har väl icke någon motion i detta ämne blifvit väckt, men bevillningsutskottet har likväl, i anledning af en till utskottet nu inkommen skrift, däri fyra fabrikanter af elektriska maskiner anhållit om utskottets medverkan för åstadkommande af ett effektivt tullskydd åt ifrågavarande fabrikation, funnit sig, med begagnande af den enligt 40 § riksdagsordningen bevillningsutskottet tillkommande befogenhet, böra nu upptaga frågan om ökad tull å elektriska maskiner till behandling.

I nyssnämnda skrift anföres såsom stöd för den däri gjorda framställningen, att, i följd af den stora införseln af elektriska maskiner, två svenska firmor, som bedrifvit fabrikation af dylika, måst under de två senaste åren helt och hållet inställa sin verksamhet och en tredje upphöra med tillverkningen af elektriska maskiner; att öfriga firmor arbeta under synnerligen tryckta förhållanden och nödgats minska sin arbetarepersonal; att det vore af största vikt, att en inhemsk tillverkning af ifrågavarande slag kunde upprätthållas, särskildt med afseende å den väckta frågan om användande af elektrisk kraft för vår järnvägsdrift; samt att den svenska industrien, hvars produkter kunde fullt mäta sig med den utländska, vore i stånd att fylla landets behof, men hotades af undergång genom den utländska konkurrensen och försäljningen härstädes till underpris af de stora utländska fabrikernas produktionsöfverskott.

Hvad sålunda anförts till stöd för behöfligheten af ökad skydd för den inhemska tillverkningen af elektriska maskiner synes värdt att synnerligen beaktas. Konkurrensen från utlandet å detta område är utan tvifvel mycket stor. De kapitalstarka, för massfabrikation anlagda utländska fabriker utbjuda i Sverige sitt produktionsöfverskott till underpris och hafva, för att underlätta sin afsättning, här i landet anlagt filialer, hvilka införa maskinerna hel- eller halffärdiga. För att i täflan med dessa utländska fabriker kunna få afsättning för sina tillverkningar hafva de svenska fabriker nödgats nedsätta sina priser till belopp, som i längden måste verka tillintetgörande för den inhemska produktionen. Konkurrensen från utlandet har sålunda — något som också bekräftas af det förhållande, att införseln under de senare åren något minskats —

visat sig icke så mycket i minskad afsättning som i förlustbringande priser för de svenska fabrikerna. Då härtill kommer, att dessa arbeta med dyrare råmaterial och arbetskraft än de utländska, samt att det skydd, den svenska elektriska industrien för närvarande åtnjuter, i ej oväsentlig mån minskas genom nödvändigheten för densamma att från utlandet införa och därvid erlägga tull för en stor del af sitt råmaterial, är det lätt förklarligt, att denna industri, oaktadt dess fabrikat allmänt erkänns vara jämgoda med utlandets, måste befinna sig i ett synnerligen svårt läge. Också har, på sätt i ofvanberörda skrift omförmäles, följden af alla dessa förhållanden blifvit, att tre af de inhemska fabrikerna för tillverkning af elektriska maskiner nedlagts, och att de öfrigas existens är starkt hotad. Då det emellertid, med afseende å den betydelse, den elektriska industrien redan äger och, särskildt i och för tillgodogörandet af våra vattenfall, kommer att ytterligare erhålla för vårt land, måste anses vara af yttersta vikt, att inom vårt land upprätthålles en fullt själfständig elektrisk industri, kan utskottet icke undgå att finna åtgärder nödvändiga för att understödja denna industri i dess nuvarande svåra belägenhet; och tillåter sig bevillningsutskottet fördenskull föreslå, att ett mera effektivt skydd beredes tillverkningen af elektriska maskiner inom landet.

Vid öfvervägande af hvad i sådant afseende bör åtgöras, har utskottet funnit sig böra upptaga det år 1901 framställda förslaget att belägga dynamomaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf med tull af 20 procent af värdet. Enligt hvad nämnda år utredts och jämväl nu af sakkunnig person bekräftats, är det nämligen hufvudsakligen i fråga om dessa allmännast använda och därför i stora mängder tillverkade maskiner, som höjning af tullen är behöfzig. Åt de förut uttalade farhågorna, att det skulle vara svårt att vid tullbehandling skilja dessa maskiner och delar däraf från andra maskiner, elektriska eller mekaniska, samt från fysiska instrumenter, synes icke behöfva tillmätas någon synnerlig betydelse. Smärre maskiner införas nämligen så godt som uteslutande hela, hvarvid någon svårighet att skilja dem från andra icke torde förefinnas; och hvad beträffar större maskiner, hvilka ofta inkomma söndertagna i delar och i fråga om hvilka nyss antydda svårighet därför understundom kan inträda, införas sådana icke i någon större omfattning och i allt fall förnämligast till större tullplatser, hvarest sakkunnigt biträde vid tullbehandlingen kan i händelse af behof vara att tillgå.

På grund af det nu anförda hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte besluta, att tullen för elektriska maskinerna dynammaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf skall bestämmas till 20 procent af värdet, samt att i följd häraf i tulltaxan skall införas en så lydande rubrik:

Elektriska maskinerna dynammaskiner, elektromotorer och transformatorer eller delar däraf ... 100 kronor 20: —

Stockholm den 3 mars 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herrar *J. Bromée, G. Jansson, O. A. Ericsson, Brodin, Almqvist, K. G. Karlsson, Beckman, Pantzarhielm* och *Åkerlund*, hvilka anført:

»Någon i vanlig ordning inom Riksdagen väckt motion i denna fråga föreligger icke. Bevillningsutskottet har nämligen med den utskottet enligt 40 § riksdagsordningen tillerkända befogenhet ansett sig böra tillmötesgå en från fyra fabrikanter till utskottet inkommen skrift med begäran om höjdt tullskydd för elektriska maskiner. Då vi emellertid å vår sida anse, att ofvannämnda, utskottet i grundlagen tillerkända rätt ej lämpligen bör begagnas att på sätt som skett bereda enskilda personer tillfälle att utom den vanliga ordningen bringa en fråga sådan som denna inför Riksdagens afgörande och såmedelst undandraga densamma den förberedande offentliga granskningen, som oftast är af största vikt för en saks allsidiga belysning, samt då därjämte ett sådant begagnande af utskottets motionsrätt kan leda till missbruk och konsekvenser af betänkelig art, så hafva vi redan af dessa skäl ej kunnat biträda utskottets föreliggande förslag.

Då härtill kommer, att denna fråga så nyligen som år 1901 med anledning af väckt motion förelåg till Riksdagens pröfning och vid detta tillfälle af utskottet enhälligt afstyrktes och af kamrarne afslogs, samt då enligt vårt förmenande nöjaktig utredning saknas för bedömande af huruvida de af petitionärerna nu framförda skälen för en så afsevärd tullförhöjning, som här ifrågasättes, äro tillräckliga; så hafva vi inom utskottet yrkat afslag å förevarande framställning.»